

Dok.: ULP40193

PRESSEMEDDELELSE

Grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed og meddeleret

Offentligt ansatte har en vidtgående ytringsfrihed, men der kan i praksis konstateres en vis usikkerhed blandt de offentligt ansatte og myndigheder om reglernes indhold og rækkevidde.

Dette er en af hovedkonklusionerne i den betænkning, som justitsminister Lene Espersen netop har modtaget fra Udvalget om offentligt ansattes ytringsfrihed og meddeleret.

Udvalget – der har haft højesteretsdommer Jens Peter Christensen som formand – anbefaler, at der for at komme usikkerheden om indholdet af reglerne til livs udarbejdes en vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed. Udvalget har udarbejdet et forslag til en sådan vejledning. Udvalget anbefaler endvidere, at der ikke sker en lovfæstelse af de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Betænkningens anden hovedkonklusion er, at udvalget ikke kan pege på et behov for at fastsætte nye regler om offentligt ansattes meddeleret, da der allerede følger en meddeleret af de gældende regler.

Udvalget finder endvidere, at en nærmere lovregulering af spørgsmålet ikke i praksis vil give en bedre vejledning om indholdet af offentligt ansattes meddeleret end de gældende regler. Udvalget anbefaler, at der ikke indføres nye regler i lovgivningen om indholdet af offentligt ansattes meddeleret.

Justitsminister Lene Espersen udtaler:

”Den betænkning, som jeg har modtaget fra formanden for Udvalget om offentligt ansattes ytringsfrihed og meddelere, indeholder en gennemarbejdet redegørelse om de gældende regler og deres praktiske betydning.

Udvalget anbefaler, at der udarbejdes en vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed, og anbefaler samtidig, at der ikke sker en lovfæstelse af de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed. Udvalget anbefaler ligeledes, at der ikke indføres nye regler om offentligt ansattes meddeleret.

Jeg er enig i de konklusioner og anbefalinger, som udvalget har lagt frem.

Det er vigtigt, at der tages hånd om den usikkerhed, som udvalgets undersøgelser viser, at der hersker blandt de offentligt ansatte og myndigheder om indholdet af de ansattes ytringsfrihed. Jeg er derfor meget tilfreds med, at udvalget har udarbejdet et forslag til en vejledning, som efter min opfattelse vil være et væsentligt og egnet initiativ med henblik på at komme denne usikkerhed til livs.

Jeg vil i den nærmeste fremtid tage initiativ til, at der udsendes en vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed.”

Til baggrund:

Justitsministeren nedsatte den 4. juni 2004 Udvalget om offentligt ansattes ytringsfrihed og meddeleret. Formand for udvalget var professor, dr. jur. Jens Peter Christensen (nu højesteretsdommer). Udvalget bestod i øvrigt af repræsentanter for Københavns Universitet, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Dansk Journalistforbund, Danske Mediers Forum, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, FTF, LO, AC, Folketingets Ombudsmand, Statsministeriet, Finansministeriet og Justitsministeriet.

Udvalget har haft til opgave at beskrive de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed. På baggrund af denne beskrivelse – og i fornødent omfang under inddragelse af erfaringer med disse reglers praktiske betydning – har udvalget skulle vurdere, om der er behov for en yderligere lovfæstelse af offentligt ansattes ret til at ytre sig. Udvalget har endvidere haft til opgave at vurdere, om der kan være anledning til at tage initiativer med henblik på at fremme offentligt ansattes deltagelse i den offentlige debat, herunder om der er behov for information til offentligt ansatte om deres ret til at ytre sig.

Udvalget har tillige haft til opgave at beskrive de gældende regler om meddeleret for offentligt ansatte og på baggrund heraf at vurdere, om der er behov for at indføre nye regler i lovgivningen om offentligt ansattes meddeleret.

1. I betænkningen anfører udvalget, at de undersøgelser, som udvalget har foretaget med henblik på belysning af den praktiske betydning af de gældende regler om offentligt ansattes *ytringsfrihed*, efterlader det indtryk, at der blandt både ansatte og myndigheder hersker en vis usikkerhed om indholdet og rækkevidden af de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed. Dette er efter udvalgets opfattelse uheldigt og ikke befordrende for offentligt ansattes deltagelse i den offentlige debat. Udvalget anbefaler derfor, at der udarbejdes en vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed. Udvalget har udarbejdet et forslag til en sådan vejledning.

Efter udvalgets opfattelse vil en lovfæstelse af de gældende regler ikke give bedre vejledning om reglerens indhold end den nuværende reguleringsform. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at de negativt betonedede årsager til, at offentligt ansatte ikke ytrer sig – så som frygt for at skabe et dårligt arbejdsklima og frygt for karrieremæssige konsekvenser – er forhold, der i ringe grad lader sig afhjælpe ved en lovfæstelse af de gældende regler. Sådanne negativt betonedede årsager kan efter udvalgets opfattelse først og fremmest afhjælpes gennem en holdningsændring blandt de ansatte og ledelsen.

Udvalget anbefaler på den baggrund, at der ikke sker en lovfæstelse af de gældende regler om grænserne for offentligt ansattes ytringsfrihed. Repræsentanterne for Danske Mediers Forum og Dansk Journalistforbund anbefaler, at der – udover den af udvalget foreslåede vejledning – sker en overordnet lovfæstelse af de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed.

I betænkningen behandler udvalget også spørgsmålet om en særlig regulering af offentligt ansattes ansættelsesretlige beskyttelse.

Det er udvalgets vurdering, at det næppe er praktisk, hensigtsmæssigt eller stimulerende for anvendelsen af offentligt ansattes ytringsfrihed at fastsætte regler om en særlig ansættelsesretlig beskyttelse i sager, der involverer spørgsmål om offentligt ansattes ytringsfrihed. Der er endvidere efter udvalgets opfattelse ikke noget, der tyder på, at der generelt er tale om et omfangsrigt problem vedrørende offentligt ansattes ytringsfrihed, hvorfor der heller ikke kan anføres væsentlige argumenter for eksistensen af et aktuelt behov for sådanne særlige regler.

Udvalgsflertallet anbefaler på den baggrund, at der ikke indføres særlige regler om offentligt ansattes ansættelsesretlige beskyttelse i relation til spørgsmålet om ytringsfrihed. Repræsentanterne for Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Landsorganisationen i Danmark (LO) og Dansk Journalistforbund anbefaler, at der indføres en generel lovbestemmelse, der – i overensstemmelse med gældende ret - konstaterer, at en offentlig arbejdsgiver ikke må sanktionere lovlige ytringer. En sådan bestemmelse skal kombineres med specifikke regler om mulighed for dom til fortsat ansættelse, forhøjet godtgørelsesniveau og særlige bevisbyrde regler.

2. Udvalget finder ikke at kunne pege på et behov for at fastsætte nye regler om offentligt ansattes *meddeleret*, idet en sådan allerede fremgår af de gældende regler. Dette gælder både i relation til spørgsmålet om den ansattes adgang til at videregive oplysninger og i relation til spørgsmålene om ansættelsesretlig beskyttelse og tilkendelse af økonomisk compensation. Den gældende retstilstand må endvidere i praksis antages i tilstrækkeligt omfang at beskytte den ansattes identitet, hvis denne ønsker at forblive anonym.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at en nærmere lovregulering af offentligt ansattes meddeleleret ikke i praksis vil give en bedre vejledning end de gældende regler, ligesom det er udvalgets vurdering, at det ikke har været manglen på en lovfæstet meddeleleret, der i visse sager har været årsagen til, at der ikke på et tidlige tidspunkt er tilgået offentligheden informationer om misligheder.

Udvalget understreger samtidig særligt betydningen af den ansattes ret – og i visse tilfælde pligt – til at underrette internt om ulovligheder, herunder fagligt uforsvarlige forhold.

Udvalget anbefaler på den baggrund, at der ikke indføres nye regler i lovgivningen om indholdet af offentligt ansattes meddeleleret.

For så vidt angår spørgsmålet om indførelse af regler om en særlig ansættelsesretlig beskyttelse i tilfælde, hvor afskedigelsen mv. er sket på grund af den ansattes retmæssige videregivelse af oplysninger om misforhold i forvaltningen, henviser udvalget til det tilsvarende spørgsmål i relation til ytringsfrihed.

Udvalget anbefaler på den baggrund, at der ikke indføres særlige ansættelsesretlige regler i sager vedrørende meddeleleret. Repræsentanterne for Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Landsorganisationen i Danmark (LO) og Dansk Journalistforbund anbefaler, at der indføres en generel lovbestemmelse, der – i overensstemmelse med gældende ret - konstaterer, at en offentlig arbejdsgiver ikke må sanktionere meddelelser om kritikværdige eller ulovlige forhold på arbejdspladsen. En sådan bestemmelse skal kombineres med specifikke regler om mulighed for dom til fortsat ansættelse, forhøjet godtgørelsesniveau og særlige bevisbyrderegler.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til kontorchef Jens-Christian Bülow (tlf.nr. 72 26 87 50) eller fuldmægtig Ulla Østergård (tlf.nr. 72 26 87 55). Betænkning nr. 1472/2006 om Offentligt ansattes ytringsfrihed og meddeleleret kan findes på Justitsministeriets hjemmeside (www.jm.dk).

Klik her for at se betænkningen.